



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3442/2019
17.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Тијана Милић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство финансија – Пореска управа, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1746/2019 од 27.06.2019. године, у седници одржаној 17.09.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1746/2019 од 27.06.2019. године и пресуда Вишег суда у Београду П1 184/18 од 17.04.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1746/2019 од 27.06.2019. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П1 184/18 од 17.04.2019. године, којом је одбијен тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете по основу претрпљених душевних болова, исплати укупан износ од 15.000.000,00 динара и то: због повреде части и угледа износ од 3.000.000,00 динара, због ускраћивања Уставом зајемчених права на рад износ од 2.000.000,00 динара и због тешког нарушења здравља, добијања тешких неизлечивих болести уважавања живота у вези са шиканом у Пореској управи износ од 10.000.000,00 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе 26.03.2015. године до исплате као изреке и којом је ставом другим обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 387.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен у Пореској управи – Филијала ... од 1975. године као порески инспектор. Решењем тужене од 30.06.2005. године тужилац је остао нераспоређен и престао му је радни однос. Тужилац је покренуо спор и пресудом Првог општинског суда у Београду П1 626/05 поништено је решење туженог од 30.06.2005. године и обавезана је тужена да тужиоца врати на рад. Пресудом Првог општинског суда у Београду П1 451/06 од 25.09.2007. године усвојен је тужбени захтев тужиоца против тужене и поништена су решења тужене од 10.04.2006. године којим је тужилац оглашен кривим и изречена му дисциплинска мера - новчана казна у висини 30% од плате, исплаћена за месец у коме је одлука о новчаној казни донета у трајању од шест месеци и решење туженог од 20.04.2006. године којим је одбијен као неоснован приговор тужиоца на решење о утврђеној дисциплинској одговорности и изреченој новчаној казни. Обавезана је тужена да тужиоцу накнади штету у износу од 40.082,80 динара са каматом од 12.05.2006. године до исплате. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3535/10 од 29.07.2010. године одбијена је жалба тужене као неоснована и потврђена пресуда Првог општинског суда у Београду П1 451/06 од 25.09.2007. године. Уговором о поравнању од 12.09.2013. године закљученим између Министарства финансија, Пореске управе и тужиоца, обавезана је Пореска управа да износ од укупно 3.516.644,46 динара уплати на текући рачун тужиоца са припадајућим порезима и доприносима за социјално осигурање. Уговор је закључен по пресуди Првог основног суда у Београду П1 10029/10 од 26.12.2011. године. Пресудом Вишег суда у Београду П1 71/15 од 15.07.2016. године, која је постала правноснажна, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је тужилац претрпео злостављање на раду од стране ББ заменика директора одговорног лица Пореске управе Министарства финансија. Директор Пореске управе Министарства финансија донео је Директиву о пословима који су неспојиви са службеном дужношћу запослених и постављених лица у Пореској управи број 110-47/2005-05 дана 27.12.2005. године. Супруга туженог је имала Агенцију за књиговодство, а по тој директиви ни члан породичног домаћинства није могао да ради послове везано за сличност послова које је обављао радник Пореске управе. Међутим, Уставни суд је назначену директиву прогласио неуставном Одлуком У 24/2006 од 17.12.2010. године, тј. утврдио да иста није у сагласности са Уставом и законом. Пресудом Управног суда У 272/11 од 08.09.2011. године тужба тужиоца је уважена и поништено решење Жалбене комисије Владе РС од 02.03.2010. године, а пресудом истог суда У 5000/13 од 22.05.2013. године тужба тужиоца је уважена и поништено решење Жалбене комисије Владе РС од 14.03.2013. године. Ставом другим исте одлуке жалба је уважена и поништено решење тужене од 31.01.2013. године и решено да се дисциплински поступак против туженог обуставља. Ставом трећим одлуке тужени орган је обавезан да тужиоцу накнади трошкове управног спора. Према налазу и мишљењу вештака др Цветине Урошевић неуропсихијатра, тужилац је док је радио на радном месту пореског инспектора код тужене био изложен високом стресогеном ситуационом низу провокативних поступака. Реаговао је анксиозношћу, несаницом, преокупацијом интензивним садржајем компаративне психосоцијалне ситуације. Анксиозност је стање непријатне емоционалне напетости која у себи има елементе непријатног наслућивања, неугодног ишчекивања и забринутости, која је дуготрајна, а због свега доживљеног на послу и вођењу судског поступка без умањења животне активности. Тужилац има изражен душевни бол због свега доживљеног који је био јаког интензитета у почетку, а касније средњег интензитета који се одржао до

враћања на посао, а касније пензионисања, те се душевни бол и сада јавља током присуствовања вођењу судског поступка, изражен је и јаког интензитета. Душевни бол потенцира због повреде угледа и части у средини где је живео као и у породици, с обзиром на доб деце која су била на студијама, а био је изражен и егзистенцијални страх у вези материјалног обезбеђења за студирање деце имајући у виду губитак посла и незапосленост супруге. Код тужиоца је био изражен прекид професионалне каријере, па су се психичке тегобе претварале у унутрашње тегобе. Тужилац је без своје воље доведен у стање да трпи болове што је довело до ремећења његове психофизичке равнотеже уз изражену анксиозност која није довела до умањења животне активности.

По наводима тужиоца исти је био посебно малтретиран од стране ВВ начелника Пореске управе, затим ББ заменика директора одговорног лица Пореске управе Министарства финансија, директора ГГ, ДД рођене ..., ЂЂ и ЕЕ. Против њега су подносили дисциплинске пријаве и ЖЖ директор Пореске управе, затим директор центра ЗЗ, вршили притисак да иде у Пореску управу у ... и ..., али је усвајањем његових приговора успео да остане да ради на месту пореског инспектора у Пореској управи у Другим лицима је било забрањено да контактирају са њим, а када је улазио у зграду Пореске управе са њом је ишло и приватно обезбеђење и то ИИ и ЈЈ је представљало посебан вид његовог малтретирања. Говорили су му да треба да се исели у ... обзиром да му је супруга Није се јављао психијатру, али због свега тога је претрпео велики стрес, добио је шећер због чега узима често инсулин, има проблеме са притиском, има притисак у очном дну и ишао је на операције.

При овако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су заузели став да је тужбени захтев тужиоца неоснован из разлога што тужилац није доказао узрочнопоследичну везу између радње органа тужене и његовог нарушења здравља. Осим тога, тужилац до закључења главне расправе није прецизирао којим тачно радњама је тужена угрозила његово здравље, а доношењем незаконитог решења о престанку радног односа за тужиоца и доношење других решења везано за вођење дисциплинских поступака и распоређивање на друга радна места, као и покретање и вођење дисциплинских поступака ради утврђивања одговорности тужилаца у којима је тужилац оглашаван кривим и у којима су изрицане дисциплинске мере само по себи није узрок чија је последица повреда части и угледа тужиоца. Ово из разлога што акти тужене немају сами по себи капацитет да буду узрок настанка назначених видова нематеријалне штете у смислу одредбе члана 200. ЗОО. Органи тужене се нису кретали ван граница своје надлежности и у смислу да је такво понашање органа тужене имало за циљ повреду части и угледа тужиоца као правно заштићених добара. С друге стране доношење таквих одлука могло је код тужиоца изазвати субјективни осећај шиканирања и малтретирања али нужни предуслов за такву оцену је да су те радње тужене објективно имале такав карактер, а тужилац на те околности до закључења главне расправе није приложио никакве доказе. Даље тужилац је био свестан својих вредности, стручног и моралног и људског квалитета исти је враћен на рад уз накнаду материјалне штете у виду изгубљених зарада, на тај начин је остварио не само натуралну реституцију већ је све то учињено доступним јавности као сазнање да су те одлуке тужене биле погрешне и чињенично без основа. Стога је по мишљењу нижестепених судова створено уверење да је тужилац остварио одговарајући вид сатисфакције, а самим тим је и остварена позитивна рехабилитација тужиоца како личног, тако и у професионалном и социјалном сегменту. Везано о повреди права на рад нижестепени судови се нису бавили тим питањем из разлога што налазе да је то

питање у надлежности Уставног суда јер се редовни суд не може бавити повредом тог права.

По мишљењу Врховног касационог суда, овакав закључак нижестепених судова, а везано за постојање основа за накнаду нематеријалне штете коју потражује тужилац не може се прихватити као правилан. Покретани и вођени поступци против тужиоца објективно стварају једну слику да би се могло закључити да је вођење тих поступака и понашање појединих лица који припадају органу тужене било ван оквира уобичајеног са шиканозним циљем и тенденциозношћу. Стоји чињеница да су те одлуке поништаване, али покретања дисциплинских поступака и доношења незаконитих одлука у овој ситуацији било је и превише. Стога се последице које је претрпео тужилац не могу подвести под узрочно субјективни осећај који је он стекао, тј. да те радње објективно нису имале карактер, односно биле таквог значаја да су довеле до таквог стања тужиоца.

У току нижестепеног поступка обављено је вештачење од стране вештака неуропсихијатра. Међутим, сам тужилац наводи да је због претрпљеног стреса добио и шећер и да више пута у току дана прима инсулин. Нижестепени судови се нису бавили утврђивањем чињеница да ли је код тужиоца појава шећера изазвана стресом или је исти био лечен од дијабетеса, те да ли толики стрес и узимање инсулина више пута дневно је довело до умањења његових психофизичких активности и у коликој мери. Све то би било од посебног значаја за утврђивање висине накнаде нематеријалне штете због неутврђивања чињеница у том погледу и оцене истих од нижестепених судова, Врховни касациони суд није могао да преиначи нижестепене одлуке.

У поновном поступку првостепени суд ће затражити допуну вештачења код вештака медицинске струке посебно на околност да ли је тужилац раније имао шећерну болест, ако јесте да ли су сви стресови и шиканирања која је претрпео од туженог погоршали његово здравствено стање у том погледу и у ком обиму. Даље, првостепени суд ће након свих изведених доказа пажљивије оценити да ли је ситуацију у коју је тужилац доведен, очигледно шиканозним понашањем туженог узроковала и објективно могла узроковати стрес који је претрпео тужилац јер се такво дуготрајно понашање туженог одражавало и на економски положај његове породице.

У складу са наведеним првостепени суд ће након правилног утврђивања свих чињеница и оценом истих донети одлуку у складу са законом.

На основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић